

47

Besluit van 16 februari 1987, houdende wijziging van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (Stb. 1985, 110) (Regeling «slapende» bevoegdheden)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen, gedaan mede namens Onze Minister van Landbouw en Visserij a.i., van 17 december 1986, nr. 152637, Directie Arbeidsvoorwaardenbeleid;

Gelet op artikel 39, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs;

De Onderwijsraad gehoord (advies van 24 november 1986, nr. OR 5/379 T);

De Raad van State gehoord (advies van 4 februari 1987, nr. W05.86.0667);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Onderwijs en Wetenschappen, uitgebracht mede namens Onze Minister van Landbouw en Visserij, van 12 februari 1987, nr. 152958, Directie Arbeidsvoorwaardenbeleid;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel (Stb. 1985, 110)¹ wordt als volgt gewijzigd:

A. Aan het vijfde lid van artikel I-Q409 wordt de volgende volzin toegevoegd: Artikel I-R410, derde lid, is van overeenkomstige toepassing op de belanghebbende, onverminderd artikel I-Q413, zevende lid.

B. In artikel I-R410 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a. Het eerste lid komt als volgt te luiden:

1. De toedeling van formatie-eenheden geschiedt met inachtneming van de geldende algemene bevoegdheidsvoorschriften en de bij of krachtens de Wet op het voortgezet onderwijs of de Overgangswet WVO gegeven mogelijkheden tot afwijking daarvan. Voor zover de overige in deze paragraaf gegeven regels geen uitsluitel geven over de volgorde waarin formatie-eenheden aan leraren moeten worden toegedeeld, geschiedt dat met inachtneming van de aan de instelling bestaande afvloeiingsregeling, met dien verstande dat eerst voor toedeling van de formatie-eenheden in aanmerking komt, de leraar die het laatst zou moeten afvloeien.

b. Het derde tot en met achtste lid worden vernummerd tot vierde tot en met negende lid.

c. Ingevoegd wordt een nieuw derde lid, dat luidt als volgt:

3. In afwijking van het eerste en tweede lid blijven bij de toedeling van leseenheden buiten beschouwing de leseenheden in het vak of de vakken ten aanzien waarvan de belanghebbende voorafgaand aan het eerste dienstverband na de inwerkingtreding van dit besluit bij de instelling aan het bevoegd gezag schriftelijk heeft verklaard dat hij blijvend niet met leseenheden in dit vak of deze vakken wil worden belast. De verklaring dient te zijn afgelegd onder de volgende voorwaarden:

a. de belanghebbende is in het bezit van een bewijs van bekwaamheid genoemd in bijlage R1, kolom II, bij dit besluit;

b. de verklaring heeft betrekking op een vak of op vakken die in de bijlage R1, kolom III, bij dit besluit bij het desbetreffende bewijs van bekwaamheid zijn aangegeven;

c. de belanghebbende is voor het vak of de vakken, genoemd in kolom III van de bijlage R1 bij dit besluit en waarvoor de verklaring gaat gelden, uitsluitend bevoegd op grond van het bezit van het bewijs van bekwaamheid als genoemd in de bijlage R1 van dit besluit;

d. de verklaring leidt er niet toe dat de belanghebbende in geen enkel vak meer met leseenheden kan worden belast.

d. in het nieuwe negende lid wordt «zevende» vervangen door: achtste.

ARTIKEL II

1. Voor de directeur, de adjunct-directeur en de leraar die op 16 maart 1987 en 17 maart 1987 aan dezelfde instelling zijn verbonden, zijn artikel I-Q409, vijfde lid, respectievelijk I-R410, derde lid, van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel, zoals deze luiden na de inwerkingtreding van dit besluit van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de verklaring wordt afgelegd vóór 1 maart 1990. Indien de verklaring is afgelegd vóór 1 maart van een jaar, is zij effectief bij toepassing van de artikelen I-Q409, respectievelijk I-R410 en I-R411 van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel met ingang van het schooljaar dat in dat jaar aanvangt; indien de verklaring wordt afgelegd na 1 maart van een jaar, is zij effectief bij toepassing van eerdergenoemde artikelen van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel met ingang van het schooljaar dat aanvangt in het daaropvolgende jaar.

2. In het jaar 1987 dienen in het eerste lid de woorden «1 maart van een jaar» te worden vervangen door: 17 maart 1987.

ARTIKEL III

Dit besluit treedt in werking met ingang van de tweede dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State en aan de Algemene Rekenkamer.

Aruba, 16 februari 1987

Beatrix

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
W. J. Deetman

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks

Uitgegeven de zesentwintigste februari 1987

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes

¹ Laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 27 januari 1987, Stb. 29

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 10 maart 1987, nr. 48

Appendix

Behoort bij Koninklijk besluit van 16 februari 1987, Stb. 47

BIJLAGE R1 bij hoofdstuk I-R van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel.

Overzicht van de bewijzen van bekwaamheid bedoeld in artikel I-R410, derde lid.

I. nr. lijst van bewijzen van bekwaamheid OWVO	II. omschrijving bewijs van bekwaamheid	III. de verklaring bedoeld in artikel I-R410, derde lid, kan betreffen een of meer van de vakken:
1.3	getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraalexamen geschiedenis	algemene economie (w.o. statistiek)
1.7	getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraalexamen sociale aardrijkskunde (sociale geografie)	algemene economie (w.o. statistiek)
1.9	getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraalexamen planologie in de interfaculteit der aardrijkskunde en prehistorie	algemene economie (w.o. statistiek)
1.10	getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraalexamen in een der studierichtingen van de subfaculteit der sociaal-culturele wetenschappen: a. culturele antropologie/sociologie der niet-westerse volken b. sociologie c. politicologie d. planologie	algemene economie (w.o. statistiek)
1.15	getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraalexamen in een der studierichtingen van de faculteit der rechtsgeleerdheid: a. Nederlands recht b. notariële studierichting c. fiscaal-juridische studierichting d. staatkundige studierichtingen, internationale richting e. staatkundige studierichtingen bestuurs-wetenschappelijke richting f. staatkundige studierichtingen, richting politieke wetenschap g. Antilliaans recht h. Zuidafrikaans recht	algemene economie (w.o. statistiek)
1.23	getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraalexamen wijsbegeerte (filosofie)	algemene economie (w.o. statistiek)
1.24	getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraalexamen vrije studierichting bedoeld in de artikelen 174 t/m 179 van het Academisch Statuut (Stb. 1963, 380)	algemene economie (w.o. statistiek)
1.28 (A)	diploma van landbouwkundig ingenieur verkregen o.g.v. een examen afgelegd volgens het Landbouwhogeschoolstatuut 1935 Besluit van 4 mei 1935, Stb. 95, zoals gewijzigd bij Besluit van 27 juni 1950, K 271 en van 24 juni 1954, Stb. 370) I. akker- en weidebouw II. veeteelt (LII) III. zuivelbereiding (LIII) IV. landhuishoudkunde (economie, LIV) V. cultuurtechniek (LV) VI. tropische landbouw (KI) VII. tropische veeteelt VIII. tropische landhuishoudkunde (economie, KIII) IX. tuinbouw (plantenteelt) (TI) X. tuin- en landschapsarchitectuur (TII) XI. bosbouw (B) XII. tropische bosbouw (KB) XIII. landbouwhuishoudkunde (huishoud-technische richting) XIV. landbouwhuishoudkunde (maatschappelijke richting)	— de landbouwtechnische vakken voor zover ze niet behoren tot de theoretisch-technische en praktische vakken in de vakrichting van het diploma/getuigschrift — biologie (w.o. anatomie, fysiologie), scheikunde, natuurkunde, wiskunde (w.o. statistiek), algemene economie (w.o. statistiek), voor zover de bevoegdheid uitsluitend is verkregen op grond van het feit dat het desbetreffende vak deel heeft uitgemaakt van het kandidaatsexamen en uitsluitend geldt voor de schoolsoorten aangeduid met codering 2

1.28
(B)

diploma van landbouwkundig ingenieur verkregen o.g.v. een examen afgelegd volgens het Landbouwhogeschoolstatuut 1956 (Besluit van 19 juli 1956, Stb. 417, zoals gewijzigd bij Besluit van 22 augustus 1962, Stb. 326)

- I. akker- en weidebouw
- II. tropische landbouw-plantenteelt
- III. veeteelt
- IV. tropische veeteelt
- V. zuivelbereiding
- VI. tuinbouwplantenteelt
- VII. bosbouw (houtteeltkundige richting)
- VIII. bosbouw (technisch-economische richting)
- IX. landhuishoudkunde
- X. tropische landhuishoudkunde
- XI. cultuurtechniek
- XII. tropische cultuurtechniek
- XIII. tuin- en landschapsarchitectuur
- XIV. plantenveredeling
- XV. plantenziektenkunde
- XVI. bodemkunde en bemestingsleer
- XVII. landbouwwerktuigkunde
- XVIII. levensmiddelentechnologie (landbouwtechnologie)
- XIX. agrarische sociologie
- XX. agrarische sociologie van niet-westerse gebieden
- XXI. landbouwhuishoudwetenschappen (technische richting)
- XXII. landbouwhuishoudwetenschappen (sociaal-economische richting)

— de landbouwtechnische vakken voor zover ze niet behoren tot de theoretisch-technische en praktische vakken in de vakrichting van het diploma/getuigschrift

— biologie (w.o. anatomie, fysiologie), scheikunde, natuurkunde, wiskunde (w.o. statistiek), algemene economie (w.o. statistiek), voor zover de bevoegdheid uitsluitend is verkregen op grond van het feit dat het desbetreffende vak deel heeft uitgemaakt van het kandidaatsexamen en uitsluitend geldt voor de schoolsoorten aangeduid met codering 2

1.28
(C)

getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraalexamen verkregen o.g.v. een examen afgelegd volgens het Academisch Statuut (Besluit van 11 september 1963, Stb. 380, zoals ter zake gewijzigd bij Besluit van 24 oktober 1970, Stb. 507) in een der studierichtingen van de faculteit der landbouwwetenschappen zoals bedoeld in de artikelen 173a t/m r van genoemd Statuut

- N10 landbouwplantenteelt
- N11 tropische plantenteelt
- N12 tuinbouwplantenteelt
- N13 plantenveredeling
- N14 plantenziektenkunde
- N15 bosbouw
- N20 zoötechniek
- N30 cultuurtechniek-B
- N31 tropische cultuurtechniek
- N32 landbouwtechniek
- N33 bodemkunde en bemestingsleer
- N40 levensmiddelentechnologie
- N41 voeding
- N42 milieuhygiëne/waterzuivering
- N43 moleculaire wetenschappen
- NM10 economie
- NM20 tuin- en landschapsarchitectuur
- NM21 cultuurtechniek-A
- NM30 sociologie van de Westerse gebieden
- NM31 agrarische sociologie van de niet-Westerse gebieden
- NM40 huishoudwetenschappen
- B biologie

— de landbouwtechnische vakken voor zover ze niet behoren tot de theoretisch-technische en praktische vakken in de vakrichting van het diploma/getuigschrift

— biologie (w.o. anatomie, fysiologie), scheikunde, natuurkunde, wiskunde (w.o. statistiek), algemene economie (w.o. statistiek) voor zover de bevoegdheid uitsluitend is verkregen op grond van het feit dat het desbetreffende vak deel heeft uitgemaakt van het kandidaatsexamen en uitsluitend geldt voor de schoolsoorten aangeduid met codering 2

I. nr. lijst van bewijzen van bekwaamheid OWVO	II. omschrijving bewijs van bekwaamheid	III. de verklaring bedoeld in artikel I-R410, derde lid, kan betreffen een of meer van de vakken:
2.24	akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de geschiedenis + Q (schoolakte) behaald vóór 1-8-82	maatschappijleer
2.26	akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de aardrijkskunde + Q (schoolakte) behaald vóór 1-8-82	maatschappijleer
2.28	akte van bekwaamheid tot het geven van middelbaar onderwijs in de staathuishoudkunde en de statistiek + Q (schoolakte KX) behaald vóór 1-8-82	maatschappijleer
3.1	akte van bekwaamheid als onderwijzer bedoeld in artikel 77 onder a van de wet van 17 augustus 1878, Stb. 127 idem met aantekening r	Nederlands, rekenen, geschiedenis, aardrijkskunde, biologie, natuurkunde, scheikunde handvaardigheid (handenarbeid)
3.2	akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer bedoeld in artikel 77 onder b van de wet van 17 augustus 1878, Stb. 127	Nederlands, rekenen, geschiedenis, aardrijkskunde, biologie, natuurkunde, scheikunde
3.3	akte van bekwaamheid als volledig bevoegd onderwijzer als bedoeld in artikel 41 onder b van de Kweekschoolwet en artikel 129bis van de Lager-onderwijswet 1920	Nederlands, rekenen, geschiedenis, aardrijkskunde, biologie, natuurkunde, scheikunde
3.4	diploma van de applicatiecursus voor volledig bevoegd onderwijzer, dan wel diploma van de applicatiecursus volledig bevoegd onderwijzer voor buitenlandse onderwijsgevenden uitgereikt door een rijks- of van rijkswege bekostigde opleidingsschool voor kleuterleidster of opleidingsschool voor onderwijzers of opleidingsschool voor leraren basisonderwijs	Nederlands, rekenen
3.13	akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de landbouwkunde (akte s)	biologie, natuurkunde, scheikunde
3.14	akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in de tuinbouwkunde (akte t)	biologie, natuurkunde, scheikunde
5.49	akte van bekwaamheid voor het nijverheids-onderwijs NXXI + p.a. (land- en tuinbouw)	natuurkunde, scheikunde, biologie
13.1	akte m.o. landbouwkunde	wiskunde (w.o. statistiek), natuurkunde, scheikunde, biologie
13.2	akte van bekwaamheid tot het geven van lager landbouwonderwijs (LI)	biologie, scheikunde, natuurkunde, wiskunde (w.o. statistiek), aardrijkskunde, agrarische economie
13.3	akte van bekwaamheid tot het geven van lager tuinbouwonderwijs (LII)	biologie, scheikunde, natuurkunde, wiskunde (w.o. statistiek), aardrijkskunde, agrarische economie
13.7	akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in landbouwtechnologie (LVI)	biologie, scheikunde, natuurkunde, wiskunde (w.o. statistiek), aardrijkskunde, agrarische economie
13.8	akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in: a. tropische landbouw (LVII) b. bosbouw (LVIII)	biologie, scheikunde, natuurkunde, wiskunde (w.o. statistiek), aardrijkskunde, agrarische economie
13.9	akte van bekwaamheid tot het geven van lager onderwijs in cultuurtechniek (LIX)	biologie, scheikunde, natuurkunde, wiskunde (w.o. statistiek), aardrijkskunde, agrarische economie
14.1	middelbare akte pedagogiek B, uitgereikt door de Vereniging tot bevordering van de studie der Pedagogiek of de Stichting «Raad van Toezicht, Bijstand en Advies voor de studie der Pedagogiek» behaald vóór 1-8-82	maatschappijleer

I. nr. lijst van bewijzen van bekwaamheid OWVO	II. omschrijving bewijs van bekwaamheid	III. de verklaring bedoeld in artikel I-R410, derde lid, kan betreffen een of meer van de vakken:
17.2	Surinaamse onderwijzersakte a. akte van bekwaamheid als onderwijzer behaald vóór 1 januari 1983 of akte van bekwaamheid van de derde of van de tweede rang, behaald vóór 1 januari 1983; b. akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer behaald vóór 1 januari 1983 of akte van bekwaamheid als onderwijzer van de eerste rang behaald vóór 1 januari 1983; c. akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer of als volledig bevoegd onderwijzer, behaald vóór 1 januari 1983.	Nederlands, rekenen, geschiedenis, aardrijkskunde, biologie, natuurkunde, scheikunde
17.4	Nederlands-Antilliaanse onderwijsakten; a. akte van bekwaamheid als onderwijzer behaald vóór 1 januari 1964; b. akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer behaald vóór 1 januari 1964; c. akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer of als volledig bevoegd onderwijzer behaald op of na 1 januari 1964	Nederlands, rekenen, geschiedenis, aardrijkskunde, biologie, natuurkunde, scheikunde

Behoort bij Koninklijk besluit van 16 februari 1987, Stb. 47

Ons bekend,

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
W. J. Deetman

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks

Algemeen

Het onderhavige besluit strekt tot oplossing van het probleem van de zogenaamde «slapende bevoegdheden». Hiermee wordt bedoeld de omstandigheid dat leraren in het voortgezet onderwijs worden verplicht lessen te geven in een vak waarvoor zij wel bevoegd zijn maar waartoe zij niet (meer) bekwaam zijn, omdat zij nog nooit of gedurende lange tijd niet dit vak hebben onderwezen. De geldende rechtspositionele regelingen (artikel I-R410 e.v. Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel) in combinatie met de bevoegdheidsregeling verplichten het bevoegd gezag – in een situatie van een dalend aantal leraarlessen – de leraar met lessen te belasten. Problemen ontstaan dan met name indien deze leraar onvoldoende bekwaam is voor dit vak.

Wat betreft de positie van de directeur en de adjunct-directeur wordt verwezen naar de toelichting op artikel I-Q409, vijfde lid.

De ondergetekenden zijn van mening dat een oplossing voor het probleem van de «slapende bevoegdheden» allereerst zal moeten worden gevonden in de nascholing die de leraar in staat stelt zijn bekwaamheid te vergroten. Voor een deel van het probleem van de «slapende bevoegdheden» is echter een andere oplossing gewenst. De in dit besluit in artikel I-R410, derde lid, thans neergelegde regeling maakt het mogelijk dat leraren worden vrijgesteld van de verplichting om gebruik te maken van hun (slapende) bevoegdheid. Voorop wordt gesteld dat het feit dat een slapende bevoegdheid wordt «gewekt» in het algemeen niet hoeft te leiden tot een probleemsituatie. Het is zeer wel denkbaar dat een leraar, die gedurende lange periode geen lessen heeft gegeven in een bepaald vak, na deze periode zonder moeite deze lessen weer op zich neemt. De bekwaamheid van de leraar hoeft niet verloren te zijn gegaan, bijvoorbeeld wanneer deze leraar in deze periode een verwant vak heeft gegeven en de ontwikkelingen in het andere vak door middel van bijvoorbeeld bestudering van vaktijdschriften heeft gevolgd.

Wanneer deze situatie zich niet voordoet en de bekwaamheid van de leraar niet meer voldoende is, dan vormt nascholing een aangewezen weg om de bekwaamheid weer op peil te brengen. Ondergetekenden gaan er hierbij van uit dat de leraar indertijd door het volgen van een initiële lerarenopleiding de bevoegdheid en de bekwaamheid heeft verworven om een bepaald vak te onderwijzen. Door middel van nascholing kan deze aanvangsbekwaamheid, die in de loop der jaren afgezwakt is, weer worden versterkt. In principe behoort het ook tot de taak van de leraar om zijn kennis en vaardigheden op peil te houden, onder meer door het volgen van nascholing. Er zijn echter ook gevallen waar een leraar een bevoegdheid voor een vak heeft gekregen, zonder dat hij daarvoor een specifieke opleiding heeft gevolgd. De bevoegdheid werd als het ware automatisch verbonden aan het bewijs van bekwaamheid dat de leraar reeds bezat. Het betreft hier voornamelijk de volgende categorieën bewijzen van bekwaamheid met de volgende bevoegdheden:

- verschillende onderwijzersakten met de bevoegdheid voor de vakken Nederlands, rekenen, geschiedenis, aardrijkskunde, biologie en kennis der natuur in het voortgezet onderwijs;
- verschillende MO-akten met de bevoegdheid voor het vak maatschappijleer;
- verschillende doctoraalgetuigschriften met bevoegdheid voor uiteenlopende vakken afhankelijk van bijvakstudies;
- verschillende akten en ingenieursdiploma's/doctoraalgetuigschriften in het landbouwonderwijs.

In deze gevallen is het niet vanzelfsprekend dat de bezitter van de akte of het getuigschrift bewust heeft gewild een bevoegdheid voor de genoemde vakken te verkrijgen. Waar een gerichte initiële opleiding ontbroken heeft, is het mogelijk dat zich problemen voordoen als gevolg van een onvoldoende bekwaamheid van de desbetreffende leraar.

Het zou niet terecht zijn om hier te verwijzen naar nascholing als oplossing, omdat deze nascholing dan in feite zou gaan functioneren als initiële opleiding. Uit een in november 1985 gehouden enquête onder leden van de rijksinspectie voor het voortgezet onderwijs is dan ook gebleken dat juist bij deze categorie leraren in de praktijk vaak problemen optreden en wel in het bijzonder bij de bezitter van onderwijzersakten, de MO-akten met de bevoegdheid voor maatschappijleer en sommige akten voor het landbouwonderwijs. Bij de categorie doctoraalgetuigschriften blijken in de praktijk problemen op te treden, vooral bij bezitters van bepaalde doctoraalgetuigschriften die een onderwijsbevoegdheid hebben voor het vak algemene economie (w.o. statistiek) op grond van een bijvakstudie. Soortgelijke problemen doen zich voor bij de bezitters van het diploma van landbouwkundig ingenieur dan wel het getuigschrift van met goed gevolg afgelegd doctoraalexamen in een landbouwkundige studierichting. De bezitters van deze diploma's/getuigschriften waren voor de inwerkingtreding van de «Regeling bewijzen van bekwaamheid OWVO», kenmerk CO-1400 d.d. 11 februari 1985 bevoegd voor de «landbouwtechnische vakken». De landbouwtechnische vakken omvatten zoötechniek, bodemkunde en bemestingsleer, plantenteelt (w.o. plantenveredeling en plantenziektenkunde), tuin- en landschapsarchitectuur, bosbouw en landbouwtechniek. Bij de totstandkoming van de «Regeling bewijzen van bekwaamheid OWVO» werd deze bevoegdheid beperkt tot de theoretisch-technische – voor wat betreft het landbouwonderwijs ook: praktische – vakken in de vakrichting van het diploma/getuigschrift.

Echter, voor zover de bezitters van deze diploma's/getuigschriften voldoen aan de voorwaarden van het in artikel 18 van de «Regeling bewijzen van bekwaamheid OWVO» opgenomen overgangsrecht is de bevoegdheid voor de genoemde vakken gehandhaafd. Ten aanzien van deze categorie leraren doen zich voor de genoemde vakken ook vaak problemen voor.

De bezitters van deze diploma's/getuigschriften zijn op grond van bijvakken die deel hebben uitgemaakt van het kandidaatsexamen overgangsrechtelijk soms ook bevoegd voor de vakken biologie, scheikunde, natuurkunde, wiskunde of algemene economie. In deze gevallen treden soortgelijke problemen op.

Het onderhavige besluit voorziet in een regeling om voor de problemen die bij die leraren die in het bezit zijn van genoemde bewijzen van bekwaamheid, optreden een oplossing te bieden.

Artikel I-Q409, vijfde lid

Ook voor de directeur en de adjunct-directeur in het voortgezet onderwijs is de mogelijkheid geschapen om op gelijke wijze als de leraren «afstand» te doen van bepaalde bevoegdheden.

Met de verwijzing naar het zevende lid van artikel I-Q413 is echter een beperking aangebracht die erop neer komt dat de adjunct-directeur (die niet boventallig is) en de directeur gebonden zijn aan de afspraken betreffende de streefverdeling; de gedachte die hier achter ligt is dat deze personen reeds bij de vaststelling van de streefverdeling hun keuze voor bepaalde vakken hebben gemaakt en dus niet in het kader van de regeling slapende bevoegdheden nogmaals daartoe in de gelegenheid behoeven worden gesteld.

Artikel I-R410, eerste lid

Voor een toelichting wordt verwezen naar de paragraaf inzake deregulering.

Artikel I-R410, derde lid

De regeling houdt in dat leraren die in het bezit zijn van één van de in de bijlage bij dit besluit genoemde onderwijsakten, MO-akten, landbouwakten, doctoraal-getuigschriften of het diploma van landbouwkundig ingenieur – laatstgenoemde voor zover bevoegd door het overgangsrecht – in de gelegenheid worden gesteld om in verband met de toedeling van lessen «afstand te doen» van de bevoegdheid voor een of meer vakken. De leraar moet daartoe een schriftelijke verklaring overleggen aan het bevoegd gezag, waarbij hij aangeeft voor welke vakken hij niet met lessen wenst te worden belast. Op grond van het nieuwe derde lid van artikel I-R410 van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel blijven bij de toedeling van leseenheden aan deze leraar de eenheden in deze vakken buiten beschouwing. De regeling berust op vrijwilligheid en de werking van de verklaring beperkt zich tot het dienstverband aan de instelling dat bestaat tussen de leraar en zijn bevoegd gezag.

De verklaring van de leraar kan vanzelfsprekend niet betreffen een vak waarvoor hij ook op andere wijze bevoegd is, bijvoorbeeld door het bezit van een LO-akte of het diploma van een applicatiecursus.

Verder sluit de regeling de mogelijkheid uit dat een leraar van al zijn bevoegdheden «afstand doet» omdat mag worden verwacht dat de leraar tenminste de bevoegdheid aanhoudt voor dat vak waarin hij in het voortgezet onderwijs werkzaam is of is geweest, voordat hij werd belast met lessen op grond van zijn slapende bevoegdheid. De regeling sluit echter niet uit dat de leraar ook «afstand doet» van de bevoegdheid voor een vak waarin hij daadwerkelijk les heeft gegeven of les geeft. Er zij op gewezen dat de afgelegde verklaring een blijvend karakter heeft, dat wil zeggen, dat deze in elk geval geldt voor zolang het dienstverband aan de instelling voortduurt; dit betekent bijvoorbeeld dat geen nieuwe verklaring kan worden afgelegd c.q. de oude verklaring kan worden ingetrokken in gevallen van een overgang van een tijdelijk naar een vast dienstverband, bij verandering van functie (bijvoorbeeld van leraar naar adjunct-directeur) en bij fusie van de instelling.

Artikel II

In dit artikel wordt voor de belanghebbenden die op 16 maart 1987 en 17 maart 1987 al aan een school zijn verbonden een overgangsregeling getroffen. Zij kunnen tot uiterlijk 1 maart 1990 beslissen of en zo ja welke keuze zij willen maken.

Voor deze personeelscategorie is een langere keuzetermijn vastgesteld. Hiermee wordt de mogelijkheid gecreëerd dat men bij het bepalen van het tijdstip van de verklaring rekening kan houden, indien dat mogelijk is en indien betrokkene dat wenst, met bijvoorbeeld het (natuurlijk) verloop onder het personeel en de schoolorganisatorische en/of onderwijskundige belangen.

Bijlage I-R1

De gehanteerde nummering van de bijlage R1 bij hoofdstuk I-R van het Rechtspositiebesluit onderwijspersoneel correspondeert met de nummering van de bewijzen van bekwaamheid, opgenomen in de «lijst van bewijzen van bekwaamheid OWVO» (bijlage I bij de «Regeling bewijzen van bekwaamheid OWVO» van 11 februari 1985, kenmerk CO-1400, bijlage bij de Nederlandse Staatscourant 1985, nr. 63).

Advies Onderwijsraad

De Onderwijsraad waardeert het dat leraren, die in het bezit zijn van in de bijlage genoemde bewijzen van bekwaamheid, in de gelegenheid worden gesteld om in verband met de toedeling van lessen «afstand te doen» van de bevoegdheid voor een of meer vakken. Wel plaatst de Raad

enige kanttekeningen bij het besluit. Onder andere acht de Raad het dienstig dat in het besluit een bepaling wordt opgenomen op basis waarvan de onderwijsgevende gedwongen kan worden afstand te doen van zijn bevoegdheid c.q. bevoegdheden, wanneer hij gedurende een periode van bijvoorbeeld vijf jaar geen onderwijs in het betreffende vak heeft gegeven en/of zich in deze periode niet voldoende heeft bijgeschoold.

Ondergetekenden zijn van mening dat het feit dat een leraar gedurende vijf jaar geen lessen heeft gegeven in een vak op zichzelf geen reden hoeft te zijn om de bevoegdheid voor dit vak te ontnemen. Zoals reeds in het begin van deze toelichting is gesteld, is het zeer wel denkbaar dat de leraar op andere wijze, bijvoorbeeld via zelfstudie of ook via scholing, zijn bekwaamheid behouden heeft. Ook uit emancipatie-oogpunt bestaat bezwaar tegen een dergelijke koppeling tussen het niet lesgeven in een vak en het verlies van de onderwijsbevoegdheid voor dat vak, omdat hierdoor herintreding van vrouwelijke leraren in het onderwijs belemmerd wordt.

Wat betreft de koppeling van de geldigheid van een onderwijsbevoegdheid aan het volgen van vormen van verdere scholing verwijst de eerste ondergetekende naar hetgeen hij hieromtrent heeft geschreven in de Memorie van Toelichting bij Hoofdstuk VIII van de Rijksbegroting 1987. In deze Memorie van Toelichting is gewezen op het toenemende gewicht van de regelmatige scholing tijdens de loopbaan in het onderwijs, en is de vraag gesteld of een voor altijd verkregen onderwijsbevoegdheid de kwaliteit van het onderwijs wel in alle gevallen ten goede komt. Daarbij is de gedachte genoemd om bijvoorbeeld de geldigheidsduur van de via de initiële opleiding verkregen onderwijsbevoegdheid te verbinden aan gevolgde vormen van verdere scholing.

In de Memorie van Toelichting zijn voorstellen voor maatregelen op dit punt aangekondigd.

Deregulering

Bij de inrichting van dit besluit is ook het dereguleringsaspect betrokken. In dit verband hebben de ondergetekenden overwogen dat het in feite de voorkeur zou verdienen dat de eenmaal afgelegde verklaring niet slechts een blijvend karakter heeft zolang het dienstverband aan de instelling voortduurt, maar ook geldt voor een dienstverband bij een andere instelling. Alleen door de opzet van een landelijk registratiesysteem van verklaringen kan bereikt worden dat een eenmaal afgegeven verklaring algemene geldigheid heeft. De opzet van een dergelijk systeem zou echter tot een onevenredige vermeerdering van de bestuurlijke lasten leiden, hetgeen de ondergetekenden niet gewenst achten. Daarom is er in de regeling voor gekozen dat de leraar bij het aangaan van een nieuw dienstverband ook een nieuwe verklaring dient af te leggen. Daarbij is de mogelijkheid niet uitgesloten dat de inhoud van de nieuwe verklaring afwijkt van die van een eerdere verklaring.

Verder is overwogen dat het vraagstuk van de slapende bevoegdheden wellicht ten principale opgelost kan worden door een einde te maken aan die rechtspositionele regelingen, die het bevoegd gezag verplichten leraren lessen op te dragen in vakken waarvoor zij een (al dan niet slapende) bevoegdheid bezitten.

Voor deze oplossing is nadrukkelijk niet gekozen, omdat dit zou leiden tot een onaanvaardbare stijging van de financiële uitgaven ten behoeve van het voortgezet onderwijs.

In dit licht dient ook de voorgestelde wijziging van het eerste lid van artikel I-R410 gezien te worden.

In dit gewijzigde artikel wordt expliciet bepaald dat de toedeling van lessen geschiedt met inachtneming van de geldende algemene bevoegdheidsvoorschriften. Een dergelijke expliciete bepaling ontbrak tot nu toe in het RPBO, terwijl dit in alle regelingen wel impliciet het uitgangspunt is. De wijziging heeft tot doel dit uitgangspunt te expliciteren.

De Minister van Onderwijs en Wetenschappen,
W. J. Deetman

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks